

ทบทวนศัพท์ : อย่างไรดี

เสียงทิพย์ สุสตรี

ในการสอนอ่าน มีสิ่งหนึ่งซึ่งผู้สอนคำนึงถึงและให้ความสำคัญมากเพราะถือว่าเป็นตัวกำหนดความสำเร็จในการอ่านตัวหนึ่ง สิ่งนั้นก็คือนำศัพท์ ถึงแม้ว่าความรู้ด้านศัพท์เพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่ผู้เขียนส่งมาได้ทั้งหมด แต่ทุกคนก็ต้องยอมรับว่า การรู้ศัพท์มากจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่อ่านได้มากขึ้น หลายครั้งหลายคราที่ผู้เรียนทอดถอนใจไม่ยอมอ่านต่อไปเพราะไม่เข้าใจศัพท์ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องหาวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มพูนคำศัพท์ แต่ก็ยังมีปัญหาว่า ผู้สอนจะสอนศัพท์อย่างไร และผู้สอนควรทำอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนจำศัพท์ที่เรียนรู้ไปแล้วได้

สอนศัพท์อย่างไรดี

ถ้าหากเป็นการสอนผู้เรียนภาษาเบื้องต้น การให้ผู้เรียนท่องจำคำและความหมายจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนจำศัพท์ได้มากโดยใช้เวลาน้อย Nation (1980 : 18) ว่าผู้เรียนสามารถจำคำในภาษาต่างประเทศที่มีความสัมพันธ์กับภาษาแม่ได้มากกว่า 30 คำในเวลา 1 ชั่วโมง แต่ผู้นำทางการสอนภาษาหลายคนไม่เห็นด้วยกับวิธีการนี้ Judd (1978 : 73) ให้ความเห็นว่า ไม่ควรสอนคำศัพท์โดด ๆ โดยไม่มีเนื้อความข้างเคียง เพราะผู้เรียนไม่สามารถจำคำที่สอนในลักษณะนี้ได้ ดังนั้นผู้สอนจึงอาจใช้วิธีท่องศัพท์เป็นการเสริมแรง (reinforcement) การสอนคำศัพท์แก่ผู้เรียนเท่านั้น

และเนื่องจากคำศัพท์ที่จะต้องเรียนรู้มีจำนวนมาก ดังนั้นการท่องจำคำศัพท์ทั้งหมดจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

วิธีที่ดีที่สุดที่ผู้สอนจะช่วยผู้เรียนได้วิธีหนึ่งก็คือ การเตรียมผู้เรียนให้สามารถเผชิญคำศัพท์ที่ตนไม่รู้จักด้วยตนเอง นั่นคือ การฝึกให้ผู้เรียนเดาคำยากหรือคำที่ผู้เรียนไม่รู้จัก ทั้งนี้อาจเป็นการสอนให้ผู้เรียน

(1) รู้จักอุปสรรค (prefix) อากม (suffix) และรากศัพท์ (roots) การฝึกให้ผู้เรียนเดาคำที่มาของคำในลักษณะนี้ควรใช้สอนเพื่อเป็นแนวทางนำผู้เรียนไปสู่การอ่านเพื่อความเข้าใจเท่านั้น

(2) เดาคความหมายของคำยากโดยอาศัยข้อความข้างเคียง (Contextual Clues) Chandrasegaran (1980 : 61) กล่าวว่า ถ้าหากครูสอนภาษาสอนให้ผู้เรียนรู้จักเดาคความหมายจากข้อความข้างเคียง ผู้สอนไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มพูนคำศัพท์ให้ผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังให้เครื่องมือที่มีค่ามากที่สุดแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการอ่านเพื่อความเข้าใจทุกครั้งที่อยู่จับบทความหรือหนังสือขึ้นมาอ่าน J.F Madden (1980 : 112) กล่าวว่า อย่าเพียงแต่สอนศัพท์ให้กับผู้เรียนเท่านั้น ต้องสอนวิธีเรียนรู้ศัพท์ด้วย “Don’t just teach them vocabulary, teach them how to learn vocabulary” Rivers และ Temperley (1977 : 3) อ้างถึง Moulton ซึ่งให้ข้อเสนอแนะในการสอนศัพท์ดังนี้

1. ไม่สนับสนุนให้ผู้อ่านค้นหาความหมายของคำที่ไม่เข้าใจจากพจนานุกรมในทันทีจนกว่าจะอ่านข้อความหรือประโยคข้างเคียงจบเสียก่อน

2. ให้ผู้อ่านหัดเดาคความหมายของคำอย่างฉลาด (intelligent guess)

3. ทำบัญชีคำศัพท์ที่เป็นปัญหาเพื่อจะได้ค้นหาความหมายของคำนั้น ๆ ในภายหลัง

การไม่ให้ผู้อ่านค้นหาความหมายของคำที่ไม่เข้าใจในทันที เท่ากับเป็นการสร้างทัศนคติใหม่ให้กับผู้อ่านลงล้างทัศนคติที่ว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้อ่านเข้าใจคำศัพท์ทุกคำเท่านั้น ทั้งนี้เพราะศัพท์บางคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความที่อ่านอาจเป็นคำศัพท์ที่ไม่จำเป็นต่อความเข้าใจก็ได้ และเมื่อผู้อ่านมีทัศนคติในการอ่านใหม่ ผู้อ่านก็จะอ่านได้เร็วขึ้น และไม่รู้สึกรำคาญการอ่านภาษาอังกฤษเป็นสิ่งทรมาน

ปัญหาหลังสอน

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้สอนจะพยายามสอนผู้เรียนให้เดาความหมายของคำจากเนื้อความข้างเคียงได้ แต่ก็ยังมีปัญหาตามมาอีกว่า ผู้เรียนจำศัพท์ที่เรียนไปแล้วไม่ได้ บางครั้งล้มแม้กระทั่งว่าเคยพบศัพท์คำนั้น ๆ มาแล้ว Nation (1982 : 18) อ้างถึงงานวิจัยของ Anderson และ Jordan ในปี 1928 ว่า ในการวัดความทรงจำของผู้เรียนหลังจากการเรียนทันที หลังจากการเรียนผ่านไป 1 อาทิตย์ 2 อาทิตย์ และ 8 อาทิตย์ พบว่า ผู้เรียนจำสิ่งที่เรียนรู้ได้เพียง 60% 48% 39% และ 37% ตามลำดับ ดังนั้นในการสอนศัพท์ผู้สอนจึงควรสอนศัพท์ซ้ำโดยเร็วที่สุด ในขณะเดียวกันผู้สอนต้องจำไว้ว่า หน้าตาของตนไม่ใช่มีเพียงแต่เพิ่มพูนคำศัพท์ให้ผู้เรียนโดยการสอนคำใหม่ ๆ เท่านั้น แต่ผู้สอนยังต้องหาทางป้องกันไม่ให้ผู้เรียนลืมคำศัพท์เหล่านั้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

วิธีช่วยไม่ให้ผู้เรียนลืมคำศัพท์ที่เรียนไปแล้วทำได้หลายวิธี ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ในห้องเรียนผู้สอนอาจจัดกิจกรรมเพื่อทบทวนศัพท์ที่ได้สอนไปแล้วในรูปแบบฝึกหัดหรือเกมส์คำ (words games) ต่าง ๆ ถ้าหากไม่มีเวลามาก ผู้สอนอาจทำแบบฝึกหัดในรูปของ cloze หรือการจับคู่ (matching) ให้ผู้เรียนนำกลับไปทำที่บ้าน แต่ถ้ามีเวลาการใช้เกมส์ จะเป็นวิธีที่ดีที่สุดในวิธีหนึ่ง เพราะเกมส์จะช่วยให้บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนาน น่าเรียน ทำให้ผู้เรียนตั้งอกตั้งใจเรียนขึ้น ช่วยความทรงจำ นอกเหนือไปจากช่วยให้ครูใช้ทบทวนสิ่งที่สอนไปแล้ว กิจกรรมเพื่อทบทวนศัพท์มีหลายอย่าง แต่กิจกรรมที่ผู้เขียนจะเสนอแนะต่อไปนี้

เป็นกิจกรรมที่ผู้เขียนเคยทดลองใช้มาแล้วได้ผลดี โดยที่ก่อนเริ่มกิจกรรมนั้น ๆ ผู้สอนมักจะให้ผู้เรียนกลับไปศึกษาคำศัพท์ที่ผู้สอนได้สอนไปแล้วในบทนั้น ๆ ก่อนในชั่วโมงถัดมา ผู้สอนก็จะคอยสังเกตว่าผู้เรียนเริ่มหมดความสนใจบทเรียนแล้วหรือยัง ถ้าเริ่มหมดความสนใจก็นำเกมส์มาใช้

1. Crossword puzzle เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ทบทวนศัพท์ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลาย ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนแข่งกันหาคำตอบก็ได้ โดยจัดผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม ๆ หนึ่งหาคำที่เขียนลง อีกกลุ่มหาคำที่เขียนตามขวาง ให้แต่ละกลุ่มสลับกันบอกคำตอบ ถ้ากลุ่มใดตอบไม่ได้ ก็ให้อีกกลุ่มตอบ กลุ่มใดตอบได้หมดก่อนก็เป็นผู้ชนะ ข้อสำคัญจะต้องแบ่งกลุ่มให้เท่า ๆ กัน และคำที่จะให้เติมก็ต้องมีจำนวนเท่ากันด้วย (ดูตัวอย่างที่ 1 ของภาคผนวก)

2. Find the words วิธีการอาจทำได้ไม่ยาก เพียงแต่ผู้สอนเลือกคำศัพท์ที่สอนไปแล้วมาจำนวนหนึ่ง จากนั้นนำเอาคำเหล่านั้นมาเขียนลงในตาราง โดยอาจเขียนไปตามแนวตั้ง แนวนอน แนวขวาง เขียนจากหน้าไปหลังหรือหลังไปหน้าก็ได้ กำหนดให้ใช้ 1 ช่องต่อ 1 ตัวอักษร เมื่อใส่คำที่ต้องการครบแล้วก็เลือกตัวอักษรใดก็ได้ใส่ลงในช่องว่างที่เหลือ (ดูตัวอย่างที่ 2 ของภาคผนวก)

3. Extra letters ขั้นตอนในการทำค่อนข้างง่าย เพียงแต่ผู้สอนเลือกศัพท์มาจำนวนหนึ่ง เขียนคำเหล่านั้นลงบนกระดานโดยให้มีตัวอักษรเกินกว่าที่ต้องการ 1 ตัว จากนั้นให้ผู้เรียนนำเอาตัวอักษรที่เกินไปนี้มาเรียงกันให้มีความหมายที่กำหนดไว้ (ดูตัวอย่างที่ 3 ของภาคผนวก)

4. Triple definitions ผู้สอนเลือกคำมาจากบทเรียนประมาณ 30 คำ เขียนลงบนกระดาน จากนั้นให้ผู้เรียนตีตารางในลักษณะนี้

interrogate	mitigate	abolish
culprit	betray	discriminate
convict	layman	abide

จากนั้นให้ผู้สอนเลือกคำบนกระดาน บอกความหมายของคำ เช่น

What do you call a person who is guilty of crime?.

When you are unfaithful to your friends, you are_____.

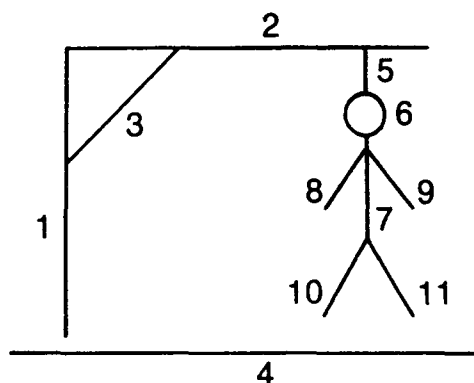
ถ้าหากคำที่ผู้เรียนเลือกมาตรงกับความหมายที่ผู้สอนให้ให้ผู้เรียนขีดฆ่าคำนั้นออก ผู้ที่สามารถขีดฆ่าคำออกได้ 3 คำ ในแถวที่เรียงกันได้ไม่ว่าจะเป็นแนวตั้ง แนวนอน หรือแนวขวาง ผู้นั้นเป็นผู้ชนะ จากนั้นให้ผู้เรียนทำตารางเลือกคำใหม่ แล้วให้เริ่มเล่นรอบใหม่

5. Hangman เกมสื่อนอกจากผู้สอนจะใช้เพื่อทบทวนศัพท์แล้ว ยังใช้เพื่อตรวจสอบความสามารถในการสะกดคำด้วย โดยผู้สอนเลือกคำศัพท์ที่คิดว่าผู้เรียนจะมีปัญหาในการสะกด ขีดเส้นให้เท่ากับจำนวนตัวอักษรที่คำ ๆ นั้นมี สมมติว่าคำที่ต้องการถามผู้เรียนคือ คำว่า conceivable ผู้สอนขีดเส้นใต้เช่นนี้ ----- (11 ขีด) บนกระดานดำ ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 ทีม ผู้สอนบอกไปความหมายของคำ ๆ นี้ จากนั้นให้ผู้เรียนจากทีมหนึ่งเดาตัวอักษรมา 1 ตัว ถ้าอักษรตัวนั้นปรากฏอยู่ในคำปริศนา ผู้เรียนก็เขียนคำนั้นลง เช่น

ผู้เรียนคนหนึ่ง (เดา)	N
ผู้สอนเขียน	----- n

แต่ถ้าตัวอักษรที่ผู้เรียนเดาไม่มีอยู่ในคำ ๆ นั้น ผู้สอนก็

สร้างตะแลงแกงสำหรับแขวนคอขึ้น เส้น 1 เส้นที่ปรากฏขึ้นแต่ละครั้งเป็นการเดาผิดของผู้เรียนแต่ละครั้ง ดังนี้

แต่ละทีมจะมีตะแลงแกงของตน แต่ละทีมจะเดาตัวอักษรได้เมื่อถึงคราวที่ฝ่ายตนเล่นเท่านั้น ทีมใดทายคำ ๆ นั้นได้ ทีมนั้นก็จะได้คะแนนไป

นอกห้องเรียน ผู้สอนอาจแนะนำให้ผู้เรียนในชีวิตทำบัตรคำ (vocabulary cards) เพื่อจดคำที่เรียนไปแล้ว ทุกครั้งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนจดคำเหล่านั้นไว้ในบัตร (index card) ขนาด 3" x 5" หรือ 4" x 6" ในบัตรแต่ละใบจะประกอบด้วยคำที่ได้เรียนไปแล้ว 1 คำ พร้อมกับความหมายของคำ ๆ นั้น (ในกรณีที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเบื้องต้น ความหมายที่ให้อาจเขียนเป็นภาษาไทยก็ได้) ตัวอย่างของการใช้คำ ๆ นั้น และรูปอื่นของคำ

ตัวอย่างของบัตรคำ

UNIQUE	
other forms:	uniqueness (n) uniquely (adv)

ด้านหน้า

Meanings:	being the only one of its kind, unusual, rare
e.g.:	Somsri's jewelry is always <i>unique</i> , perhaps because she makes so much of it herself.

ด้านหลัง

ข้อดีของการใช้บัตรคำก็คือ สะดวกในการท่องจำ เพราะเราสามารถศึกษาคำใดคำหนึ่งก่อนหลังได้โดยการ สลับบัตร ทั้งยังหยิบมาศึกษาเมื่อใดก็ได้ยามว่าง เช่น ระหว่างพัก ระหว่างนั่งรถเมล์กลับบ้าน เป็นต้น

อีกวิธีหนึ่งซึ่งผู้สอนอาจแนะนำผู้เรียนให้จำศัพท์ที่ เรียนไปแล้วได้ดียิ่งขึ้นก็คือ ให้ผู้เรียนพยายามหาความสัมพันธ์ระหว่างคำในภาษาแม่กับภาษาอังกฤษ ซึ่งมีเสียง คล้ายคลึงกัน จากนั้นให้ผู้เรียนสร้างภาพโดยให้คำทั้ง 2 มีปฏิสัมพันธ์กัน (interaction) เช่น ถ้าผู้เรียนต้องการ จำคำว่า pinto ในภาษาอังกฤษ ก็ให้ผู้เรียนนึกถึงคำว่า “ปิ่นโต” ในภาษาไทย จากนั้นก็ให้ผู้เรียนสร้างภาพมามี จุดต่าง ๆ วัง 2 ขาหัวปิ่นโต โดยวิธีนี้ผู้เรียนก็จะสามารถ จำคำว่า pinto ซึ่งหมายถึง any horse with irregular spots or markings ได้

บทสรุป

การพัฒนาคำศัพท์ไม่ใช่เป็นขบวนการตรง (linear process) ซึ่งผู้สอนเมื่อสอนแล้วก็ผ่านไป ผู้เรียน จะสะสมเพิ่มพูนศัพท์ให้กับตนเองได้ก็ต่อเมื่อได้เรียนรู้ สิ่งนั้นซ้ำแล้วซ้ำอีก และขบวนการนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อ เมื่อผู้สอนรู้และเข้าใจขบวนการเรียนรู้ และพยายาม หากวิธีเพื่อให้ผู้เรียนจดจำคำที่ผู้สอน ๆ ได้ ผู้เขียนหวังว่า ข้อเสนอแนะและกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนทบทวนศัพท์ ที่เรียนไปแล้ว คงจะมีส่วนช่วยผู้สอนโดยทั่ว ๆ ไปไม่ มากก็น้อย

บรรณานุกรม

1. British Council Teachers. Six Aspects of Vocabulary Teaching. *RELC Journal Supplement*, 1980, 3, 80-94.
2. Chandrasegaran, Antonio. Teaching the Context-Clue Approach to Meaning. *RELC Journal Supplement*, 1980, 3, 61-68.
3. Judd, Elliot. Vocabulary Teaching and TESOL: A Need for Reevaluation of Existing Assumptions. *TESOL Quarterly*, 1978, 12, 71-76.
4. Langan, John. *Reading and Study Skill*, McGraw-Hill Book Company, New York, 1978.
5. Madden, J.F. Developing Pupils' Vocabulary-Learning Skills. *RELC Journal Supplement*, 1980, 3, 111-117.
6. Nation, Paul. Beginning to Learn Foreign Vocabulary: A Review of the Research. *RELC Journal*, 1982, 13, 12-20.
7. Sandosham, Linda. Using the Word Bank as a Vocabulary Building Aid. *RELC Journal Supplement*, 1980, 3, 54-60.
8. Steinberg, Jerry. *Games Language People Play*. Dominic Press Limited, Ontario, 1983.
9. Twaddle, W. Freeman. Vocabulary Expansion in the ESOL Classroom. *TESOL Quarterly*, 1978, 12, 71-76.
10. Wallace, Michael. *Teaching Vocabulary*. Heinemann Educational Books, London, 1982.
11. Wilga, M. Rivers and Mary S. Temperley. Building and Maintaining an Adequate Vocabulary. *English Language Forum*, 1977, 15, 2-7.

ภาคผนวก

ตัวอย่างที่ 1

Crossword Puzzle นี้มาจากบทเรียนบทที่ 5 : Advertising รายวิชา EAP สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะนิเทศศาสตร์

ACROSS

2. Advertisers keep on trying to hammer their message into the consumer's mind. Their _____ appeals are nearly always successful.
6. An advertiser's choice of words, of visual images, is never accidental; it is always _____.
8. A synonym for "the latest fashion" as in "Yoyos are the latest _____ in Bangkok."
9. "The advertising _____" is one of the most influential publications in the advertising world.
12. The name of the wooden container in which beer or wine is stored.
13. Advertisers are often accused of causing a decline in public _____.
14. There are a number of ads that fail to _____ the standards set down by the Advertising Council.
17. A synonym for 'wonderful', 'fantastic', 'great'.
19. Abbreviation for a city in California.
20. An _____ letter is one which is unsigned by the sender.

DOWN

1. On arriving in a new town one has to _____ oneself, to be able to find one's way around.
3. Advertisers _____ to appeal to man's weaknesses.
4. "The Best", "The Only One", these are some of the _____ advertisers use.
5. Many status-conscious people just want to keep up with _____ Jones.
6. Advertisers for sugar products never warn that it _____ teeth.
7. More working-class people are _____ to buy luxury items such as VCRs than the middle-classes.
10. Groups of people specially selected to judge competitions, etc.
11. Numerous cosmetic ads promise to get rid of every spot and _____ leaving the skin perfectly clear.
15. The first showing of a movie is a _____ event designed to advertise the movie and its stars.
16. A common synonym for "emulate".
18. Because of the harmful effects of cigarette-smoking, the American government decided to _____ tobacco ads on T.V.

ตัวอย่างที่ 3

เกมสื่อนี้มาจากบทเรียนบทที่ 4: THE CASE วิทยานิพนธ์ EAP สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะนิติศาสตร์

Extra Letters

In each of the vocabulary words below there is an extra letter. Put all the extra words together, and you will be able to spell out a word taught in this unit. Its meaning is 'a person who brings a charge against somebody in court'.

deffendant

villainn

fellony

trialt

juriy

feligible

susptain

violatioan

deitect

The word is _____ .